

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Cena oglasa po dogovoru. Reklama se ne vrača.
 Naredila: Zedinjena družba (Ivan, Chicago) \$3.00 na leto, \$2.50 na pol leta, \$1.25 na tri mesece; Chicago \$4.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inostranstvo \$5.00.
 Nadar na vsa, kar ima stik s. N. P. J.
"PROSVETA"
 2057-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Owned by the Slovene National Benefit Society.
 Advertising rates on application.
 Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

SLIKE IZ NASELBIN.

Bridgeport, Ohio. — Delavski razmer ne bom opisoval, ker so bolj slabe kot dobre. Na društvenem polju napredujemo povojno. Društvo "Edinost", št. 13 S. N. P. J. se skoro vsako sjo pomnoži za nekoliko članov in članic. Sedaj ima svoje društveno zasedbo, kar pomeni, da se članstvo zelo zanaša na procvit društva in jednote. Le tako naprej, da bo sleherni rojak v naselbini postal član našega društva št. 13 S. N. P. J.

Par tednov nazaj je neka rojakinja pisala v "Edinosti" iz te naselbine, da kadar dobi "Prosveto" (kot mi je znano, jo dobi vsaki teden), jo spravi tja, kamor spada. No, le malo bolj pošasi zabavljate! To naselbini nič ne koristi, posebno kritika radi verskega prepričanja ne. Jaz tudi berem katoliške liste in druge, pa ne kritiziram, pač pa sodim njih vsebinsko po svojem prepričanju, in sicer katoliške liste kakor napredne. Le polemike ne delajte po časopisu e naši naselbini! Do zdaj so se tukajšnji rojaki dobro razumeli med seboj. Verske prepričanje je pa vsakemu svobodno, kajti ni lepšega kot, če se rojaki lepo razumejo med seboj v naselbini.

Dramsko društvo "Orel" si je nabavilo krasen piano z veliko slovenskimi komadi, kar pokazuje, da je pri našem dramskem društvu "Orel" gibanje in napredek za naselbino. Rojaki, ki imate kakšne zanimanja za dramatiko, pristopite k dramskemu društvu "Orel" in pomagajte na napredu društva in naselbine. "Orel" priredi igr "Čevljar", šaljev tridejanski igrokaz; po igri pa ples, na katerem bo igrala izvrstna godba. Vas prireditev se bo vršila dne 26. aprila. Začetek igre je točno ob 7.30 zvečer, v društveni dvorani v Boydsville. K predstavi in veselici vabi društvo vse rojake iz bližnje okolice in iz naselbine, da se udeležite. Vstopnina je za moške 50c, za ženske pa 25c. Torej na svidenje dne 26. aprila. — Joseph Šnoj.

West Park, Ohio. — Ko sem se marčeve nedelje zjutraj sprehal po navodilu zdravnika, se pred solnčnim vzhodom radi vnetja očesa, kajti svetloval mi je, da ni upeklnejšega zdravila za odpravo tistega kakor hoditi bos po zmrazlem tlaku, ako le morete še predno izide solnce, je bilo nekako ob šestih zjutraj. Mahal sem jo po Kerintovski cesti proti severu, kjer ljudstvo v tistih zgodnjih urah navadno še počiva.

Nedelja je dan božji, namenjen počitku, ker bog je ustvaril šest dni za mučenje (pa ne za vse), sedmega pa, da si zvrzamo sključene ude. Ampak pri vsem tem, da je stari bóg tak dolečil, imam nekateri v tem oziru smolo, namreč, da si moramo šest dni natiskati žulje v tesnih čevljih, sedmi dan pa si jih moramo zdraviti, tako da za nas tudi sedmi dan ni dan počitka. Vsaj tako je moje mnenje.

Ko torej dospem do križpota, mi pride naproti mala deklica, ki me ne prav prijazno pozdravi. "Kam pa tako zgodaj?" jo vprašam.

"Na Settlement grem vprašat, ako bus še čaka, ali bomo na misijon v Barborton," mi odgovori. "Kdo bo pa šel? Ali vas bo veliko?"

"O, poln bus nas bo tudi 'marčali' bomo," mi odgovori ter se odpravi dalje.

"Glej ga no, kako smo postali lobožni na West Parku," sem mislil. "Saj celo v Barborton roma jo."

Prav imajo, da gredo očisti svoje kosmate duše, sem mislil ponovno ter jo krenil proti zapadni strani. Prišel na drugo stran ceste, zadilim čudno govorjenje iz bližnje hiše, kajti glas mi je ušel na ušesa, kot bi se dva prepirala. Nisem se motil. Kaj je neki tako zgodnja debata, sem si mislil, ubral jo proti stanovanju, odkoder je prihajal glas.

"Pojd si solit, ti in tvoj mlajši, še ponoči mi ne daš miru!" mi je udaril na uho šenski glas, ki oddalje, kakor poslan po radiju. Tu bo še nekaj zame, sem si mislil — ako bo šlo vse po sreči. Prišel sem se ravno v smer, kjer sem lahko slišal različno vsako besedo.

"Le tiho, Pepa. Saj ne bo nič hudega!" je bil odgovor.

"Joe, jaz pa ti pravim, da boš še bolj 'krejli' kot si, če boš verjel v mišljone."

"Pepa, ti ne veš, kaj je svetl misijon, zato ne moreš tudi prav ali o njem govoriti."

"Toliko že vem, da te bo spravi čisto ob pamet, pa ferkit!" "Tibo budi, no, Pepa, da vas kdo ne sliši, ker bi potem imeli dosti govoriti. Ze tako mi pravijo: 'ta trapaš Joe'. Nekateri me nazivljajo celo s 'kretco'. Pa naj govori jo kar hoče, jaz bom delal tako, kot sem naučen od strice, četudi se vsi naprednjaki oblijo. Pepa, le hitro spravi skupaj, ker že vem, da čaka omnibus na Settlement roadu."

"Kaj boš vzel s seboj?"

"Samo glavne stvari, Pepa. Mislim, da je potrebno, če vzamem palčke buke, akapulir Jevetega reda, svetinje salerijanov, pateroster, ki sem ga dobil od Kasmirja, Brencljev zeleni trak in patrove koravde. Tudi zalučni križec Franjejožefa je dobro, če vzamem."

"Kako se boš pa oblekel?"

"Najbolje, da oblečem srajco brez ovratnika in črno suknjo, obrobilno s žametom, zelen klubus s črnomenim trakom in pa hlače s žmoro."

"Katero nogavice hočeš?"

"Nobenih! Ali ne veš, da očetje kapucini in misijonarji hodi jo bosonogi?"

"Naredi kar hočeš, Joe, samo pazi, da ne bodo še bolj brilli novej iz tebe! — Kaj boste pa imeli?"

"Prvo bomo korakali iz dvorani v cerkev, kjer si bomo očistili grešne duše in poslušali božjo besedo. Potem bomo korakali nazaj v dvorano, kjer bomo imeli pojedino. Po pojedini pa bomo opravičali in grizli vse, kar je poštenega na svetu."

"Kako se boste pa westparčani uvrstili?"

"Naprej bo šla fana z Jurcatam vred. Koželjka bo eskortirala, za njimi bom stopal jaz in markiral Rasputina. Posebnik in Vajsa bosta kadila. Oblak bo pa kvodre pobiral. Zadržal bode pa prepevali Johanne pesni iz Vodic, od katere je tekel krvavi švic. — Zdjaj pa moram iti, Pepa, ker vem, da še čakajo name. Kako se bomo imeli, ti še povem, ko se vrnem."

Vrsta so se odprla, jaz pa sem jo za vogalom prav hitro odkril in si dobro zapomnil celo misijonako pitanje. Kako je vsa stvar potekla v Barbortonu, mi ni znano, upam, da bo poročal naš barbertonski poročevalec v Prosveti. — Opanovalec.

S peta. — Zadržal sem poročal iz okolice Los Angelesa ter omenil sušo v Kaliforniji. Z opisom sem segel tudi v gorovje, kjer ni bilo še mnogo snega in se je bilo bati, da bo primanjkovalo vode za umetno namakanje. Ali, ko to pišem, je vsaj v Kaliforniji drugače. Dandanes se gode dučeji po iznajdbah. Učenjaki že napravljajo umeten dež ali sneg. Letos je prišel v San Francisco iznajditelj s stroji, o katerih je trdil, da s njimi lahko naredi dež.

Razni bankirji in mogotci so se mu čudili, verjeli so tako malo, da so stali \$8000 in že so napravili pogodbo z iznajditeljem, da dobi onih \$8000, ako napravi par paleev dežja.

Časopis so mnogo pisali o stvari, če bolj pa potem, ko je res prišel padati pohlevni dež iz megle dne 26. marca. Kakor poročajo tukajšnji časopisi, so dotičniki takoj plačali celo stavljenno vsoto in hvalehni kmetovalci po hribih v okolici San Bernardina so poleg tega pričeli zbirati vsote denarja za iznajditelja. V gorah je padlo mnogo snega in po dolinah je padal pohleven dež. Vse to, so dijo, da je povzročil iznajditelj s kemičnimi pripravami. Narava se torej uklanja celo izumitelju.

To pišem le radi tega, ker vidim toliko pisanja po raznih časopisih, ne pa radi tega, da bi morali priklet kak modrijan in mi prišel kaj predbacivati. Tudi kak slovenski "peanik" se lahko pojavi, da me zafrkne.

Ze zadnjič sem omenil, da sem v okolici Los Angelesa obiskal več slovenskih družin, kar vsem omenim, da ondotno društvo S. N. P. J. dobro napreduje. Drugih lepo in krasno to pot ne bom opisoval, ker kasneje več pišem o teh krajih. Oljnih vrelcev in polji, ki prinašajo Rockefellerju dobičke, ne bom hvalil. V mestu Los Angelesu in okolici je namreč mogoče oljnih vrelcev ali sesalnik, ki boš in dan vlečejo milijunske bogastvo iz zemeljskih plasti.

Ob hribih morskih zalivov sem odšel proti San Jose, rudoviti dolini s romantičnimi griči in prijaznim mestom, v katerem stanuje največ Italijani in Dalmatinci. Tudi nekaj Čevov je tam na stanjenih in Slovencev. Pri rojaku Petriču, kjer sem imel nekaj opravka, sem izvedel marsikaj. Rojaka poznam iz Minneapolisa. Tu je kupil več akrov zemlje pred

18 leti, takrat daleč stran od mesta, ali danes je njegova zemlja goščana s mestnimi hišami in s množico umetno in mnogo vredna. Rojak Petrič mi je toliko, da se sicer mnogo prideluje, ali pri delovih je težko spraviti v denar ali jih dati po nizki ceni, da rha sili ne pokrije niti dela. Le to je dobro, da tam prvi pride in ga ne priganja tovarniška piškal "Imam svoj dom," je zadovoljno pristavil.

Blizn postaje sem z mosta gledal pevačice potnike, ki so ep. prepevali. V družbi so sedeli pragraji in se zabavali po svoje. J. paš take dandanes, da tisti, ki bi rad delal, ne more dobiti dela. In zato ga ljudje zaničljivo kličejo "tramp."

Ko to pišem, sem v San Franciscou in okolici, kjer opazujem poleg več iz podpornih dračev čitalnice, pevsko in dramsko društvo, kakor pač potnik vse z veseljem opazuje. Prihodnjič več o napredku društva S. N. P. J. — Matija Pogorelec.

Emporium, Pa. — Vsek začenja s delom, pa naj še jaz. Slabe razmere so tu radi dela. Ni drugega tu kot tovarna, ki izdeluje dinamit, in železotopilnica, v kateri delajo po 13 ur ponoči ter po 12 ur podnevi za borih 40 centov na uro. V dinamitni tovarni je nekoliko boljši zaslužek. Tam prejmejo na uro po 45 do 60 centov, ali kdo gre delat tja notri, se igra s življenjem, kajti človek ni nikdar varen, da vse skupaj ne zleti v zrak. Meseč dni nazaj sta zleteli v zrak dve poslopji in no sreča je zahtevala dve človeški žrtvi. Enega so našli vsega sožnena, od drugega pa malo kože z glave, da so vedeli, kdo je. Bila sta oba domačina, ki zapuščata ženi in otroke, katerim bo zdaj žruba plačevala po \$50 na mesec, dokler se katera žena ne omoži. Še peroko vdova namreč izgubi penzijo ali bonus.

Godijo se tukaj čudna reči. Barbi Klemenčičevi so se baje prikazali trije hudiči, ko je šla iz vasi na svoj dom. Natančno mi ni znano, ob kateri uri, bilo je pač pozno ponoči. Dva sta bila menda črna ter sta imela rogove, in o genj je gorel iz njiju. Tretji pa je bil bel. Govorice so pričeli širiti, da je bil eden njen stanovzlec, ki je pri nji umrl in se vrača, ker je vendar vse dolarje zapravil pri nji. Svetoval bi ji, da se poda v Chicago, da jo blagoslovi katar z Dravindvajete in tako napravš strohove napram nji neškodljive. Kar kutarju naj izroči dolarje, če jo tišče, pa ji garantiram, da je ne bo več strašilo.

Povedati pa moram, da sem tudi sam videl velik strah. Popolnno treh je bilo v gozdu, ko mi je rekel moj voznik, naj gram iskati orodje. Stopil sem čez hrib, da bi bil prej na mestu, kar se nenkrat pred malo pri podrtem drevesu prične vzdigati sod v zrak. Kar neka jeza me je popadla, ko se j tako postavljalo pred mano. Stopil sem po cevko, da posvetim strahu, ako se vrnem nazaj, opazim, da brunda pred mano medved s sodom na glavi. "Če še medved ne spočuje Volsteadove postavbe — potem naj bi jo pa ljudje," sem si mislil.

Končno bo treba v Barborton spovedi, če bom dobil odvoso. Ako bo zame veljala ta suha, se bo potreba obrniti k svetniči, kjer gotovo dobim odpustek. — Pozdravljam vse čitatelje Prosvete. — Johan Juha.

IZ PRIMORJA.

Fašistovska volilna agitacija. — V Dolini je poklical občinski komisar k sebi zastopnike vseh vasi v občini dolinske, da se posvetojejo o popravilu ceste. Mesto tega posvetoovanja pa je povzel besedo neki fašist in govoril zbranim mošem dve uri o vseh mogočih vprašanjih, ki pa nimajo s popravilo ceste nobene zveze. Tako jim je ponovno povedal, da so sedaj v Italiji in da morajo radi sklenjenega sporazuma oddati vsaj nekaj glasov fašistovski listi — tako se spodobli. Na fašist pa je moral po dveh urah ugotoviti, da se bile vse njegove lepe besede brezuspešne, ker si niso dali ljudje ničesar dopovedati.

Nepošten politni uradnik. — Na glavni pošti v Trstu so že delj časa agitirala razna pisma in zavajlj. Vsi ukrepi ravnanja, da bi prišlo na svet tati, so ostali brezuspešni. Končno je vzela zavezo v roke policija in dvema detektivioma se je posrečilo izslediti krivca v osebi 22-letnega poštnega uradnika Marija Celigoja. Na njegovem stanovanju so našli vsa polna pisma, pornografskih slik in tudi precejšnjo vsoto tujega denarja.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Podjeten šenin. — Policijske je posrečilo, da je aretirala nevarnega in zelo podjetnega sleparja in sicer biseriga poskusnega svetnika v Cerklju Josipa Majera, doma iz Brezovice pri Ljubljani, oženjen in ločen z neko Josipino Gradnovo iz Cerklje. Majerja se zasledovali že dalje časa zaradi goljufije in tatvine. Majer pa se je potepal okoli in se je izemil izdajal se je za Josipa dr. Starmana pl. Podgrajskya, odveta in Gorici. Imel je izredno srečo pri nevestah in jih je več prav poiskano potegnili s stari in sorodniki vred. Seznanil se je tudi v Ljubljani z neko mlado gospodinjico boljše družbe. V par tednih sta zaljubila in v splošno zadovoljstvo družine tudi zaročila. Zaročnica je zatrjeval, da je njegov oče pokojjen majer, že star in bolehen. Da podpre to svojo laž, je imel v neki ljubljanski dnevnik tedi prav čuden parte, da je umrl v Voloski upokojeni major pl. Starman to je njegov izmišljeni oče. Kot bogat in ljubezniv zaročenec je izvalil od aretnih stariev tudi precejšnjo posejilo. Spodletela pa je pustolovskiemu šeninu pri neki gospodinjici "nevesti" v št. Petra na Kranju. Tudi njo je zasnužil in jo vabil v svoje mreže. Ko je med drugim zvedel, da ima dekle precej imovitega svaka v Celju, je sklenil, da tudi njemu nekoliko olajša močnjilek. Ukradel je dekletu pismo, ki ji ga je pisal imoviti svak. Z ukradenim pismom se je nato napotil Majer na Štajersko k nevestinemu svaku, kateremu se je predstavil kot šenin in zaupni odposlanec njegove sorodnice. V imenu "neveste" ga je prosil, da naj mu izroči 1000 Din in sicer pod pretežbo, da je bila dekle okradena in da mora povrniti škodo. Celjski svak je bil pa bolj previden in je pisal svoji sorodnici v št. Peter, kaj je na stvari. Z njenim odgovorom je bila razkrita Majerjeva pustolovščina in prebrisani slepar je zavozil s svoje ženitovanjske poti v zapore.

Radl 10,000 dinarjev je hotel ubiti svojega očeta. V selu Orma pri Subotici, se je preteklo dni zgodil čuden slučaj. V hišo Urba na Tapodla je prišla neka ciganka. Doma ni bilo nikogar drugega, razen 20-letnega sina Matija, da mu prorokuje. Ciganka mu je prorokovala, da bo zelo srečen, da bo postal velik gospod svetovnega slovesa, seveda samo pod pogojem, če izroči ciganki 10,000 Din. Matija ni mnogo razmišljal. Šel je in ukradel očetu 10,000 Din in jih izročil ciganki. Po tem dogodku so Matijevi roditelji opazili, da se njihov sin nekam čudno obnaša. Za tatvino 10,000 dinarjev se niso vedeli. Neke noči pa opazijo roditelji, da se približuje sin Matija očetovi postelji z nožem v roki. Oče in mati sta skočila po konci, zgrabila Matijo in ga namanila policiji. Pri policiji je Matija vse priznal. Izjavil je, da je imel namen ubiti očeta da bi oče nikdar ne zvedel za njegovo tatvino. Matija je bil pridran v zaporo, dočim se je za ciganko izdala tiralice.

Dvigovanje potopljenih ladij na Jadranu. — Tyrdka Aleksander Pavlovič in Mihajlovič je za 36,000 Din dobila od vlade dovoljenje, da sme iz morskih globin dvigniti troje ladij, ki so bile potopljene za časa vojne. Potopljene ladje so bile last Italije in je ena izmed njih "Garibaldi" 100 do 120 metrov pod vodo. Driava si je izgovorila pravico odkupa o-rožja in licitacijo materiala za vse ladje, ki bi se dvignile.

Godarška šola v Sloveniji. — V ministrtvu šum in rud se je osnovala komisija, katera bo opotovala v Slovenijo, da sondira teren za ustanovitve moderne godarske šole. Ista komisija pa ima tudi nalog, da izdela za novo godarsko šolo učni načrt.

Trgovina s dekleti v Vojvodini. — V Senti je prišla policija na sled večji zločinski družbi, ki je pod krinko izseljeniškega biroja trgovala s dekleti. Mladim dekletom se je obetalo, da se jih brezplačno izseli v Ameriko. Kakor hitro so pa dekleta prišla preke naših meja, so jih zločinski agenti prodajali lastnikom javnih hiš v vseh evropskih centrih. Več žla-vov zločinski družbe je aretiranih.

Umrl se v Ljubljani: Dne 14. marta: Ljovro Breznik, poslastikov sin, 23 let. — Dne 15. marta: Alojzija Zabukovec, žena sluga pri Zadrzni Zvezi, 40 let. — Marija Mave, tovarniška delavka, 39 let. — Dne 16. marta: Ivan Weiss, poštni poduradnik, 41 let.

